

РЕЦЕНЗИЯ

от Доц. д-р Христина Иванова Арнаутска, д.м.,

Ръководител Катедра Ортодонтия, Факултет Дентална Медицина, МУ- Варна
вътрешен член на научно жури, съгласно заповед на Ректора на МУ „Проф. д-р
Параскев Стоянов“-Варна- Варна, N: P-109-518/30.11.2023г.

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.2. Дентална медицина специалност „Ортодонтия“ за нуждите на Катедра Ортодонтия, Факултет Дентална Медицина към Медицински университет- Варна, публикуван в ДВ, бр. 83/03.10.2023 г.

Кандидат: гл. ас. д-р Илияна Георгиева Атанасова, д.м. – главен асистент в Катедра „Ортодонтия“, ФДМ, МУ – Варна

Кратки данни за кариерния профил на кандидата

Д-р Илияна Георгиева Атанасова е родена през 1979 година в град Варна. През 1996 завършва с отличен успех СОУ “Св. Климент Охридски“ гр. Варна с изучаване на руски и английски език. През 1999 година завършва с отличен успех Медицински Колеж-Варна специалност Фармация. През 2011 се дипломира като магистър -лекар по Дентална Медицина в Медицински Университет Варна. Тя е първенец на „Випуск 2011“, за което е наградена със „ЗЛАТЕН ХИПОКРАТ“. Получава и Диплома „Studens optimum“ -Награда на името на проф. д-р Славчо Давидов за отличен успех и високи студентски постижения в учебната, научната и творческата дейност на випуск 2011. От студентската скамейка тя се присъединява направо към екипа на Катедра Ортодонтия и е част от него в следващите две години. След кратко прекъсване от 2017 е редовен асистент към катедра Ортодонтия, ФДМ към МУ-Варна. През 2019 е зачислена за редовен докторант към Катедра Ортодонтия и е избрана за административен асистент на катедрата, а през 2020 д-р Атанасова придобива специалност по Ортодонтия. От ноември 2022 тя е главен асистент след като през същата година придобива образователна и научна степен "Доктор". Член е на БЗС, БОО, EOS, ADA. Използва свободно английски и руски език в професионалната и научно-изследователската си дейност.

Обща характеристика на научните трудове в цялостното академично развитие на кандидата

Приложенията за участие в конкурса публикации и справки за заемане на академична длъжност „доцент“ са в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и с Правилника за развитие на академичния състав и заемане на академични длъжности в Медицински университет - Варна.

Гл. ас. д-р Илияна Атанасова, д.м. кандидатства за конкурса с научни публикации покриващи минималните наукометрични показатели за заемане на академичната длъжност „доцент“. За участие в конкурса са представени:

1. Дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“ на тема „Оценка на индивидуални показатели за ортодонтско лечение на деца в смесено и постоянно съзъбие“, 2022г.
2. Монографичен труд на тема „Определяне на възрастта по морфологични и физиологични характеристики на зъбните тъкани, 2023 г., ISBN 978-619- 221-431-9;
3. Представени са 9 публикации, от които :
  - 3 публикации публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация като Scopus и Web of Science.
  - 3 публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране
  - 3 публикации извън минималните наукометрични изисквания за заемане на АД “Доцент” в нереферирани списания с научно рецензиране

Всички публикации са коректно описани и приложени в пълен обем в електронен формат към материалите за конкурса. Общия брой точки от реално публикуваните статии е 229,5.

На 4 публикации д-р Атанасова е самостоятелен автор, на една е първи автор, на три е втори автор и на една публикация - четвърти.

В допълнение кандидатът предоставя информация за още 3 пълнотекстови публикации, които не подлежат на рецензиране за настоящия конкурс. Те са свързани с придобиване на ОНС „ Доктор“.

Д-р Атанасова участва в 8 научни форума у нас и в чужбина след придобиване на ОНС „ Доктор“ , което допринася за популяризиране и добра видимост на научната и работа.

Представените научни трудове и резултатите от изследователската работа са обособени тематично в следните научни направления:

1. Зъбна възраст на български деца в смесено и постоянно съзъбие (Г7.3, Г8.3)
2. Скелетна възраст на български деца 7-17 години. Средна хронологична възраст на български деца на фазите на пубертетния пик CVM II, CVM III и CVM IV. (A1)
4. Изследване на индивидуални показатели на пубертетния период на растеж и създаване на прогностичен модел върху ортопантомография за започване на ортодонтско лечение.(A1, B3)
5. Честота на степен на минерализация на зародишите на постоянни зъби в пубертетния период на растеж. (Г7.2, Г8.1, Г8.2)
6. Определяне на възрастта в различните етапи на онтогенетичното развитие на човека по различни характеристики на зъбните тъкани (B3)
7. Устно дишане при деца в смесено и постоянно съзъбие и свързаните зъбно челюстни деформации (Г7.1)

8. Патология на зъбния пробив и ротация на горни постоянни първи молари (Публикации извън минималните наукометрични изисквания)

Представена е справка за 19 цитирания, които са доказателство за оценката на качеството на публикациите и отражението им в научната литература. Цитиранията носят 135 точки, от които 2 цитирания са в реферирани и индексирани научни издания и 17 цитирания са в нереферирани списания с научно рецензиране и в монографии.

Представена е справка, издадена за потвърждение на регистрирани научни профили на Д-р Атанасова в три бази данни: Google Scholar, Research Gate и ORCID.

Приносите от научно-изследователската дейност на Д-р Илияна Атанасова могат да се обособят по следния начин:

- Принос с оригинален характер
  - За първи път у нас се изготвя модел за определяне на пубертетния период на растеж върху ортопантомография, чрез оценка на индивидуални показатели на растежа и развитието.
- Приноси с научно-теоретичен характер
  - Направена е оценка на зъбната възраст по метода на Demirjian и метода на Willems при български деца на възраст 7-16 години и е изследвана точността на двата метода при определянето на зъбната възраст спрямо хронологичната възраст и по между им.
  - Установена е средната хронологична възраст при момичета и момчета преди пика на пубертетното развитие в стадий CVM II, в пик на пубертетното развитие в стадий CVM III и след пика на пубертетното развитие в стадий CVM IV по метода на зрялост на шийни прешлени по Vaccetti.
  - Установени са стадиите на минерализация на зъби 23, 33, 35, 37, 38 в етапите на костна възраст - CVM II, CVM III и CVM IV по Vaccetti.
- Приноси с научно-приложен характер
  - Препоръчва се методът на Willems за оценка на зъбната възраст при български деца на възраст 7-16 години.
  - Представен е модел за определяне на пубертетния период на растеж върху ортопантомография, чрез оценка на степента на минерализация на различни зъби в комбинация с хронологичната възраст и пола.

В представеният монографичен труд на д-р Илияна Атанасова на тема: „Определяне на възрастта по морфологични и физиологични характеристики на зъбните тъкани“, тя представя филогенетичното и постнаталното развитие на лицево-челюстните структури. За първи път у нас се представя систематизирано разглеждане на растежа и развитието на всеки индивид. Класифицират се съвременните методики за определяне на зъбната, скелетната и хронологичната възраст не само на растящи пациенти, но и при нерастящи, даващи възможност за определяне на хронологичната възраст според зъбни маркери при лица над 18 год. възраст.

Пикът на растеж е най-оптималния период за лечение на ЗЧД. Познаването на принципите и концепциите на развитие, позволяват по-прецизно да се диагностицира и планира най-подходящото начало на ортодонтското лечение с максимално ортопедично въздействие върху горната и долна челюст.

Д-р Илияна Атанасова създава и представя за първи път у нас модел за определяне на пубертетния период на растеж върху ортопантомография, чрез оценка на индивидуални показатели на растежа и развитието, и разработва насоки за започване на ортодонтско лечение за ортопедични корекции на ЗЧД. Проведените от кандидата изследвания доказват, че пикът на пубертетното развитие (Костна възраст SVM III) при български деца е на възраст 11,58 - 12,02 години за момичетата и 12,12 - 12,93 години за момчетата. Това е и най-благоприятния момент за лечение на клас II ЗЧД с възможност за максимална промяна в предно-задното положение на долната челюст. След изследване на степента на минерализация на максиларния и мандибуларния кучешки зъби, мандибуларния втори премолар и втори молар по метода за определяне на зъбната възраст по Demirjian тя установява, че пика на пубертета при момчетата кореспондира с приключено кореново развитие на максиларния и мандибуларния канин. При момичетата пубертетния пик корелира със завършено кореново развитие само на долночелюстния кучешки зъб.

Предпубертетният период (Костна възраст SVM II) при български деца е на възраст до 11,63 - 11,98 години за момчета и до 9,91 - 10,54 години за момичета. Това е най-благоприятния момент за лечението на клас III ЗЧД с максимален ефект върху растежа на горната челюст. След изследване на степента на минерализация на максиларния и мандибуларния кучешки зъби, мандибуларния втори премолар и втори молар по метода за определяне на зъбната възраст по Demirjian тя установява, че тази хронологична възраст при момчетата кореспондира със стадий G на кореново развитие на максиларния и мандибуларния кучешки зъби, както и на долночелюстния втори премолар. При момичетата оценката на зъбната възраст на двата канина показва същият резултат, докато степента на минерализация на долночелюстните втори премолар и молар тя установява, че са в по-ранен стадий-F по Demirjian.

Комплексна, качествена оценка на учебно-методическата и преподавателската дейност

Гл. асистент д-р Илияна Атанасова има 8г.и 4 мес. преподавателски стаж и 8г. и 7 мес. стаж по специалността, като последните три години тя е и с придобита специалност по Ортодонтия. От академичната справка за учебната заетост на д-р Атанасова се вижда, че средната учебна натовареност покрива норматива от 360 часа почти през целия период: 2018/2019 – 358 часа; 2019/2020 – 378 часа; 2020/2021 – 367 часа; 2021/2022 -344 часа и 2022/2023 – 395. Тя участва в обучението както на студенти българоезично обучение, така и на чуждоезикови студенти. Последната година д-р Атанасова участва и в обучението на специализантите по Ортодонтия.

Съответствие с изискванията на МУ-Варна за заемане на академична длъжност „Доцент“

Представената академична справка показва, че гл. асистент д-р Илияна Атанасова покрива, а в някои групи показатели надвишава минималните наукометрични показатели

за заемане на академична длъжност „Доцент“, съгласно правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна.

Табл. 1 Справка за наукометричните показатели за заемане на академична длъжност „Доцент“ според правилника на Медицински Университет - Варна

Група/Показатели	Изисквания (трудовете)	Изисквания (точки)	Изпълнение (точки)
А/Показател 1	Дисертация ОНС „доктор“ преди доцент	50 т.	50 т.
В/Показател 3	Хабилитационен труд-монография	100 т.	100 т.
Г/ Сума показатели 5-9	Общо публикации	200 т.	207 т.
Д/Сума показатели 10-12	Цитирания	50т.	135т.

Обща оценка за кандидата по отношение на съответствието на задължителните условия за количествените критерии и наукометричните показатели, съгласно Правилника за устройството и дейността на МУ – Варна

Научната продукция на д-р Атанасова е показател за нейната компетентност в научно-изследователската област и показват нейната професионална подготовка и практически опит, нейните интереси, отдаденост и прецизност в изследователските търсения в областта на Ортодонтията.

Заклучение

Кандидатът в настоящия конкурс д-р Илияна Атанасова покрива напълно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитието на академичния състав в МУ-Варна за заемане на академична длъжност „Доцент“.

В заключение бих искала отново да подчертая, че познавам д-р Илияна Атанасова още от студентските и години и съм свидетел на нейното кариерно, научно и професионално израстване. Тя има непрекъснат стремеж за самоусъвършенстване и висок потенциал за по-нататъшно развитие като специалист, изследовател, преподавател и бъдещ ръководител на специализанти и докторанти.

Кариерното развитие, наукометричните показатели и личните качества на д-р Илияна Атанасова ми дават основание да дам своята **положителна оценка** и убедено да предложа на членовете на Научното жури да изберат гл. асистент д-р Илияна Георгиева

Атанасова, дм за присъждане на академичната длъжност „Доцент“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.2. Дентална медицина по специалност „Ортодонтия“ за нуждите на Катедра Ортодонтия към Факултет Дентална Медицина на МУ Варна.

05.02.2024 г.

Гр. Варна

Изготвил становището:

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

Доц. д-р Христина Иванова Арнаутска, д.м.

Ръководител Катедра Ортодонтия

Факултет Дентална Медицина, Медицински Университет- Варна